



GLASILO NEZAVISNE DELAVSKE STRANKE JUGOSLAVIJE

Izvešja vank četrtke. — Uredništvo in upravnništvo: Karl Marksa (preje Turjaški) trg št. 2, pritičje. — Naročnina za mesec 6, četrtletno 18 Din. — Dopisi se ne vračajo.

Štev. 5.

LJBULJANA, petek, 25. januarja 1924.

Leto II.

23. t. m. ob 8. uri zvečer smo prejeli brzojavno avtentično vest, da je
21. t. m. umrl sodrug

Lenin.

Dne 21. januarja t. l. je zadela svetovni proletarijat po Marxovi smrti največja izguba.

21. januarja je preminul sodrug Lenin, poleg Marxa največji teoretik revolucionarnega socializma, voditelj svetovnega proletarskega gibanja, predsednik prve sovjetske delavsko-kmečke republike na svetu, srce in duša vseh zatiranih in izkoriščanih.

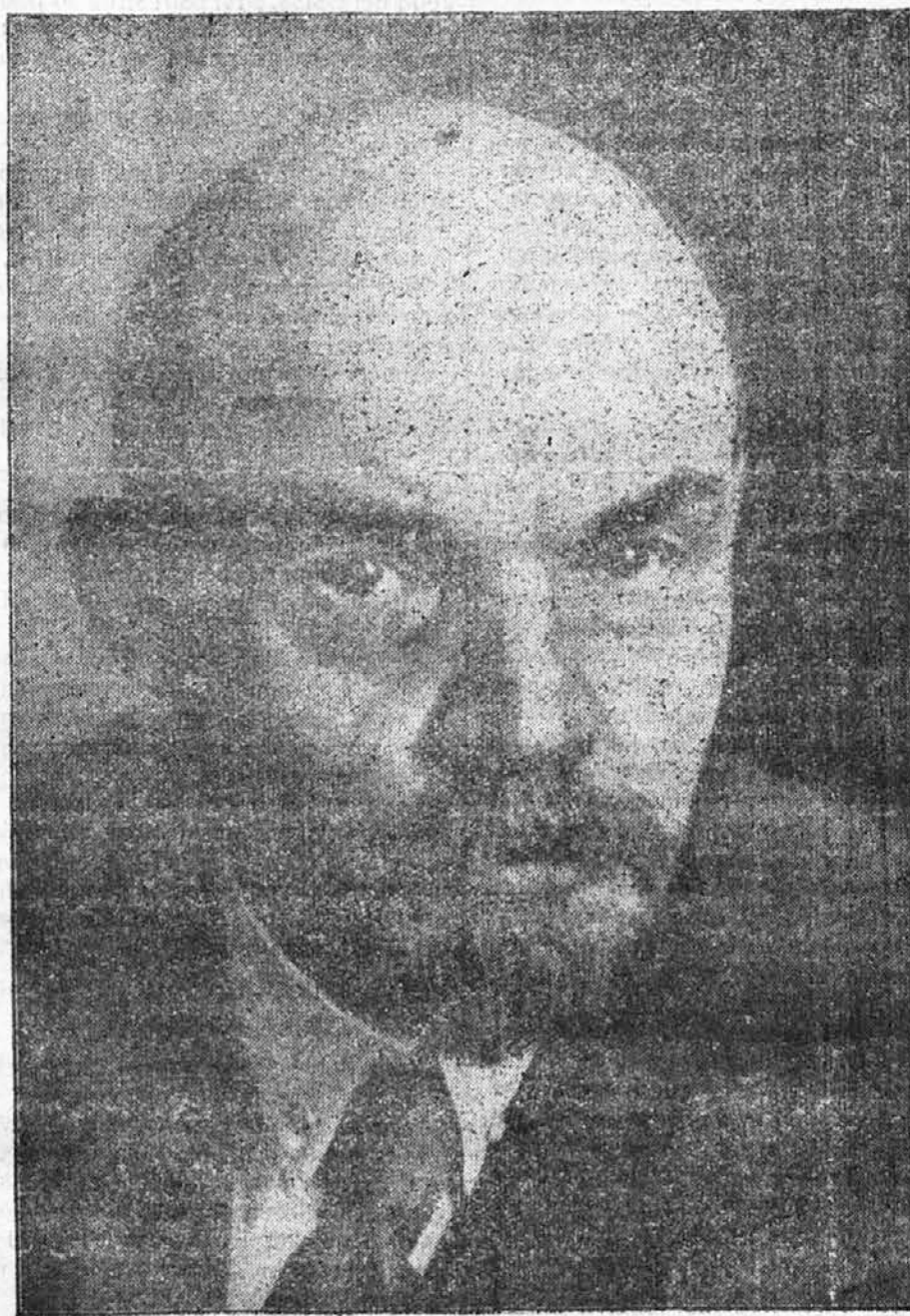
Že davno ni bil noben človek tako ljubljen, cenjen in priznavan. In že davno ni bil noben človek tako osovražen in proklinjan ne samo po vladajočem razredu, temveč tudi po onih, ki se imenujejo socialisti.

Vladimir Ilič: največji med velikimi, postava, okrog katere se že legende vijejo. Resnični revolucionar, ki je bil dolgo nepoznan, preganjan in zaničevan in ki je nenadoma izvršil svoj program — osvoboditev proletarskega razreda in postal mož, ki je vtelesil v sebi istočasno koprnenje ruskega ljudstva in neiztrebljive nade vseh delavcev in revnih kmetov celega sveta.

Despota, ekstremnega fantasta, bednega strankinega voditelja, nemškega agenta, veleizdajalca, ga je imenovala meščanska in menjševiška družba. Danes ga isti primerjajo s Petrom Velikim.

Ime, življenje, delo in dejanje sodruga Lenina že danes spadajo v svetovno zgodovino.

Dne 21. januarja nam ga je iztrgala smrt iz naše sredine.



Delavsko-kmečka vlada zveze sovjetskih republik je izdala ob njegovi smrti proglas:

Najširše delavske množice sveta bodo žalovale za svojim največjim voditeljem, ki ga ni več med nami. Njegovo delo pa ostane neporušeno. Sovjetska vlada, izvršujoč voljo delavskih množic, bo nadaljevala delo Vladimirja Iliča ter neustrašeno korakala naprej po isti poti dalje

ter varovala pridobitve proletarske revolucije.

Dan po odstopu Lloyd Georgea je dejal Trocki, da je izmed vseh vlad edino sovjetska trdna in neomajna. In vlada delavcev in kmetov Rusije je v resnici trdna kljub vsem težavam in tudi po smrti moža, ki jo je zastopal pred vsem svetom. Ruski delavci in kmetje bodo nadaljevali in končali njegovo delo.

Ob smrti sodruga Lenina bomo olajšali ruskim delavcem in kmetom nadaljevanje njegovega dela, če se bomo borili podvojeno

za priznanje sovjetske Rusije, za upostavo odnošajev z Zvezo socialističnih sovjetskih republik.

Spomin sodruga Lenina morajo počastiti vse strankine organizacije ne samo v ožjem krogu, temveč z ostalimi še ne organiziranimi delavci in kmeti.

Bojevni proletarijat ostalih dežel bo ustavil začasno delo ob urah njegovega pogreba. To je pri nas radi bele reakcije nemogoče.

Zato pa se borimo proti tej reakciji in za svojo osvoboditev z isto odločnostjo, pogumom in samozavestjo, kot se je boril sodrug Lenin v časih najtežjih porazov proletariata.

Okrepljeni z Leninovim duhom, sledeč po jasni in ravni poti, ki mu jo je on začrtal, kljubujoč vsem težkočam in odstranjujoč vse ovire, bo zmagal tudi slovenski delavec in kmet.

Umrl je največji človek razreda, ki ima izgubiti samo verige, pridobiti pa cel svet. Živi pa delo in duh Lenina, živimo proletarci, ki smo poklicani da dokončamo njegovo delo, da pridemo v deželo, ki nam jo je pokazal naš Mojzes. Sodruga Lenin je mrtev. Živel Lenin!

Življenje in delovanje sodruga Lenina.

Vladimir Iljič Uljanov (Lenin) je bil rojen 10. aprila 1870 v Simbirsku. Njegov oče, ki je bil iz kmetijske družine, je bil inšpektor ljudskih šol in je užival splošno priznanje med vaškimi in mestnimi učitelji. Lenin je čisto vzbujal pozornost svojih učiteljev s svojo bistroumno, s katero je znal hitro rešiti vsako vprašanje, vsako nalogo.

Ko je bil Lenin v osmem razredu gimnazije (l. 1887.), je bil oboješen v Peterburgu njegov brat, Aleksander Iljič Uljanov, ker je bil udeležen v zaroti proti cesarju Aleksandru III. Ta dogodek je napravil na Lenina velik vtis in je bil revolucionaren krst za njegovo bodoče delovanje.

Po dovršenih gimnazijskih študijah se je vpisal na univerzo v Kazanu, ker so bila vrata univerz velikih mest zaprta bratu oboješenega terorista. Že po enem mesecu je bil izključen iz univerze radi udeležbe pri demonstracijah proti carističnemu režimu. Šele po štirih letih je mogel dobiti dovoljenje, da dela izpit iz pravnih študij. V teh štirih letih se je pridno pripravil za svoje bodoče naloge. Lenin je že tedaj z vso jasnostjo spoznal, da more le marksizem osvoboditi rusko ljudstvo izpod carizma in buržuazije in da mora biti proletarski razred temeljna sila tega osvobodilnega gibanja. Lenin se je tedaj vprašal: »Ali so sedaj v Rusiji drugi ljudje, ki zastopajo isto mišljenje kot jaz?«

In šel je na potovanje križem Rusije in iskal sodruga svojih misli, iskal hrabre, odločne sodruga, ki bi bili pripravljeni, stopiti v boj. In Lenin je našel intelektualce in delavce.

Ustanovil je prvo marksistično grupo. Večina intelektualcev je smatrala Leninov načrt in njegove misli za fantastične, ali on se je držal trdovratno začrtane poti, že tedaj zmage gotov. Nezavedni delavci niso razumeli niti svojih lastnih gospodarskih interesov. Vsak delavec je še tedaj mislil popolnoma na egoističen način na samega sebe; vsak delavec je sanjal le o tem, kako bi izboljšal svoj osebni položaj. To je bilo v onih časih, ko se je začel delavski razred šele razvijati.

In kaj je storil Lenin?

Potoval je, obiskoval mesta, tovarne in delavnice, govoril in razpravljal z delavci. Notiral je tožbe delavcev, jim dal obliko zahtev, izdajal tajno tozadevne letake in jih delil. Lenin je znal dati vrednosti malim stvarim iz vsakodnevnega življenja delavcev in vzbuditi v delavcih zavest njihovih razrednih interesov. Lenin je pokazal torej že v svojih mladih letih čudovito razumevanje za gibanje množice in poznanje delavčeve duše. Kdor ne pozna te temeljne Leninove poteze, ne more razumeti, kako je mogel spraviti v gibanje in oživetiti delavske množice Rusije in svetovni proletarijat.

V Petrogradu je organiziral »Bojevno zvezo za osvoboditev delavskega razreda.« Delavnost te zveze se je kmalu pokazala kot n. pr. v prvi stavki tekstilnih delavcev, katere se je udeležilo 40.000 delavcev. Lenina so zaprli in poslali v Sibirijo. Tudi večino drugih članov te bojne zveze so aretirali in poslali v Sibirijo. Lenin je ostal v Sibiriji tri leta in je mnogo napisal na polju nacionalne ekonomije.

Med tem si je tudi zasnoval načrt za organizacijo za boj sposobne delavske organizacije. Mislil je, da mora delavski razred preiti trdo šolo, da bo prešel od gospodarskega boja k političnemu. Tedaj je bila v Rusiji precej močna struja takozvanih »ekonomistov«, ki so trdili: »Prepustimo politični boj buržuaziji in proletarijat naj se omeji samo na gospodarske zahteve.« Toj grupi je napovedal Lenin najostrejši boj.

Lenin je sestavil organizacijski načrt. Caristični režim je onemogočal, da bi se ustanovilo revolucionarno jedro v Rusiji sami. Zato je šel v inozemstvo, kjer je z Martovom, Potresovom in drugimi člani grupe »Osvobođenja dela« ustanovil leta 1900 časopis »Iskra«. »Iskra« naj bi tvorila podlago za združevanje idej raznih grup ruskih revolucionarnih socialistov in vodila boj delavskega razreda in njegove stranke.

Noben časopis ni igral tako važne vloge v revolucionarnem boju kot »Iskra«,

ki se jo je tajno spravljalo v Rusijo in tajno tam širilo. Središče socialistične propagande je bilo v inozemstvu, tu se je izdajalo ilegalne brošure, tu so se vršile konference in kongresi.

Lenin, zastopnik čistih, nepotvorjenih marksističnih načel, ni mogel dolgo delati skupaj z malomeščansko in oportunistično orientiranim Martovom in Potresovom. Stopil je na čelo revolucionarne skupine, ki se je l. 1903. organizirala v socialdemokratski Rusiji pod imenom »boljševiki«, ker je dobila na strankinem kongresu večino (rusko boljševištvu).

Boj proti reformistom, proti menjševikom, proti »likvidatorjem« in proti social-revolucionarjem se vleče kot rdeča nit skozi delo boljševikov in Lenina, pravi Kamenjev. In v tem svojem boju je bil neizprosni in nepopustljiv, čeprav je ostal včasih osamljen. Nasprotniki so mu očitali pomanjkanje inteligence, domišljavost, diktatorstvo. »Vse razžene, kamor pride« so dejali o njem, kot se to govori o človeku, ki hodi naravnost brez ozira na trenutne neuspehe. Če je ostal začasno osamljen v svojem mišljenju, je s smehljajem odvrnil: »Borili se bomo in bomo videli, s kom bodo šli delavci.«

OD REVOLUCIJE 1905 DO REVOLUCIJE 1917.

Leta 1905. so si ruski boljševiki na svojem tretjem kongresu v Londonu sklopili svoj program.

V islem letu se je razvilo v Rusiji prvo veliko revolucionarno vrenje, ki ga navadno imenujemo: prva ruska revolucija. Kriza, nastala po porazu ruske armade v rusko-japonski vojni in dolgotrajna sistematična revolucionarna agitacija je dovela do stavk v velikem obsegu. Te stavke so dovedle do oborožene vstaje ruskega proletariata, ki pa je bila po trdovratnem odporu delavskega udušena.

Lenin se je živo udeleževal revolucije leta 1905., čeprav je moral ilegalno bivati in se skrivati najprej v Petrogradu in potem na Finskem. Dočim ko se je Trocki oficijelno udeleževal revolucije 1905, se Lenin ni.

Dočim ko so menjševiki obžalovali, da je šel ruski proletarijat v oborožen upor, je Lenin nasprotno odobravал takliki boja. Ko so menjševiki tožili nad porazom, je Lenin odvrnil: »Revolucija bo zopet vstala. Sovjeti bodo zopet vstali. Sovjeti bodo zmagali.«

Lenin je moral kmalu zapustiti tudi Finsko in iti ponovno v inozemstvo v prepričanju, da bo zopet vstalo revolucionarno gibanje, za kar da je potrebna dobra ilegalna delavska organizacija.

V Parizu in Genfu je pisal naprej časopise in brošure in skrbel za njihov transport v Rusijo.

Leta 1907. se je udeležil internacionalnega kongresa v Stuttgartu, kjer je bil najbolj aktiven v diskusiji o vojni. Skupaj z Roza Luksemburgovo je dosegel, da je prišel v tozadevno resolucijo odslavek, da je v slučaju vojnega izbruha dolžnost vseh socialistov »z vsemi silami izkoristiti gospodarsko in politično krizo, da se pospeši sirmoglavljenje kapitalističnega gospodarstva.«

V tem času je izdal poleg polno manjših del tudi kolosalno delo »Materializem in empiriokritičizem«.

Leta 1912. se je preselil v Krakovo, da bi bil bliže Rusiji in da bi lažje vplival na pisavo petrogradske »Pravde«, ki je bojevala tedaj zopet poostren boj z oportunisti, menjševiki. »Pravda« je kmalu zbrala okrog sebe ogromno večino organiziranih delavcev. Obenem je silno zboljšal organizacijo delavskega gibanja v Rusiji.

Od leta 1912. do 1914. je naraščalo revolucionarno gibanje v širino. Leta 1913. je slavkalo v Rusiji poldrug milijon delavstva, leta 1914. je preseglo število stavkajočih dva milijona. Še na predvečer svetovne vojne se je gradilo barikade.

Prišel je 4. avgust 1914. Krah II. internacionalne. Maloštevni člani internacionalne, ki so ostali zvesti načelom razrednega boja, so zapadli v pesimizem.

A Lenin je živel tudi tedaj v gotovosti. Od tega časa je stal na čelu ne samo

ruskega, temveč internacionalnega gibanja in v njemu je kalila misel III. internacionalne, ki naj bi bila zgrajena ne iz mrtvega lesa in opek, temveč iz železa in belona.

Social-demokrati so povsod glasovali za vojno in postali najbolj divji patrioti. Tudi anarhist Krapotkin je bil navdušen za vojno.

Edino zastopniki boljševiške stranke v ruskem parlamentu so ostali dosledni internacionalisti in so vodili med delavskimi množicami boj proti vojni. Obsojeni so bili od carja na dosmrtno ječo.

Lenin je razkrinkal II. internacionalo in že prve dni po izbruhu vojne se je širil v svei njegova resolucija: »Internacionala ni in ne bo propadla. Delavske množice bodo kljub vsem težkostem zgradile novo internacionalo. Sedanjio imperialistično vojno je treba izpremeniti v državljansko vojno.«

V Zimmerwaldu so branili Lenin in zimmerwaldska levica svoje dosledno stališče. S konferencami, članki, letaki in brošurami je Lenin zastopal in širil načela revolucionarnega razrednega boja.

REVOLUCIJA 1917 IN LENINOV POVRATEK V RUSIJO.

24. februarja 1917 so se razvile v Petrogradu velike demonstracije stavkajočega delavskega. Prvi ostri streli so padli.

26. februarja je streljalo vojaštvo na množice, strojne puške so kosile delavske vrste.

27. februarja se začne puntati vojaštvo samo.

16. aprila so izstopili Lenin in njegovi prijatelji na finskem kolodvoru v Petrogradu. Delavstvo se je v masah zbralo pred kolodvorom, da ga pozdravi.

Med burnimi ovacijami so odvedli Lenina v avtomobilu v bivšo palačo carjeve plesalke.

Suhanov pripoveduje med svojimi vtisi o Leninovem prihodu in njegovem govoru delavskim množicam: »Nikdar ne bom pozabil tega govora, ki ni pretresel samo mene, temveč vse. Nihče ni pričakoval kaj takega. Duh uničenja vsega, ki ne pozna nobene ovire, nobenega dvoma, nobene človeške težkoc, je plaval v dvorani nad glavami mladih ljudi.«

Meščanstvo in socialpatrioti so spoznali, da se nahaja v Rusiji njim najnevarnejši človek in radi tega so organizirali proti njemu boj, da je veleizdajalec, nemški agent itd.

Lenin se ni brigal za to, temveč je delal z vsemi silami na tem, da preide proletarijat po sirmoglavljenju carizma v proletarsko revolucijo za sirmoglavljenje kapitalističnega razreda in njegovega družabnega reda.

BOLJŠEVIŠKA REVOLUCIJA IN SOVJETSKA VLADA.

24. oktobra (6. novembra) so zasedli boljševiki glavne brzojavne urade. 7. novembra so zasedli revolucionarni vojniki in mornarji glavno poštno poslopje in državno banko. Padla je meščanska vlada. Proglašena je bila oblast delavskih, kmetijskih in vojaških sovjeto. Vstala je prva delavsko-kmetijska republika v zgodovini.

Nemška vojska je prodirala dalje v Rusijo. Lenin je nastopil za to, da se sklene z Nemčijo mir, čeprav bi prinesel Rusiji velike izgube. Njegov predlog je bil končno sprejet s 115 glasovi, proti 85 glasovom proti in 26 glasovom, ki so se vzdržali. V notranjosti boljševiške stranke se je stvorila levo orientirana opozicija, ki so jo vodili Buharin, Osinski in Radek. Nadaljnji dogodki so dokazali, kako daleč je segal Leninov pogled; boljševiki so izpremenili Brest-Litovsko pogodbo v cunjio papirja.

Po Leninovih in Trockijevih direktivah so vodili boljševiki revolucijo dalje, premagali vse kontrarevolucionarne vojske, bande in generale.

Pred sovjetsko republiko je stopilo vprašanje obnove gospodarstva na socialistični podlagi.

In tedaj je nastopil Lenin za takozvano novo ekonomsko politiko (Nep). V stranki vstane močna opozicija proti temu, češ, da pomenja nep povratak h

kapitalizmu. Ali po nekaj mesecih so razumeli opozicionalci, da je imel Lenin zopet prav.

Lenin je videl delno udeležitev svojega načrta, pred njegovimi očmi in pod njegovim vodstvom se je odigrala zmagonosna proletarska revolucija, se ustanovila III. internacionala in se začela gospodarsko oživljati zveza sovjetskih republik, pred njegovimi očmi se je skovala zveza delavcev in kmetov; prve kmetijske konference, ki znači ustanovitve rdeče kmetijske internacionalne, se je udeleževal Lenin že težko bolan ali v trdni zavesti, da pomenja ona novo ojačenje osvobodilnega boja vseh izkoriščanih in tlačanih.

V času, ko stoji svetovno osvobodilno gibanje pred novimi problemi, mu je pretrgala smrt nit življenja.

Kader, ki ga je zapustil, bo po, začrtano po Marxu in njem, dokončal.

Stoječ ob njegovem grobu se zaklinja svetovni proletarijat, da bo izvedel po Marxu in Leninu začrtani osvobodilni boj do kraja.

Okrepjen z Leninovim duhom, bo premagal vse zapreke.

KOMUNIKE SOVJETSKE VLADE O LENINOVIM SMRTI.

Sovjetska vlada je izdala povodom smrti sodruga Lenina sledeči komuniké:

»Nič ni kazalo, da bi kmalu moglo priti do katastrofe; v zdravstvenem slanju Leninovem se je v zadnjem času pokazalo celo zboljšanje. Njegovo zdravstveno stanje se je naglo poslabšalo in v nekaj urah je nastopila smrt. Vseruski sovjetski kongres, ki se ravno vrši, bo storil vse potrebne sklope, da zagotovi Leninovo politiko. Od proglašitve sovjetske republike je to najtežji udarec, ki je zadan ruskim delavcem in kmetom vsega sveta. Lenina ni več med nami, ali njegovo delo bo živelo še dalje.«

POGREB LENINA.

Leninovo truplo se je prepeljalo iz Gorke dne 23. l. m. v Moskvo v dom strokovnih organizacij. Ob mrvaškem odru bo stala straža, sesialjena iz vseh delavskih in kmetijskih organizacij. Ljudstvo bo imelo svoboden vstop, da izkaže poslednjo čast svojemu osvobodilcu.

Za soboto popoldne je določen pogreb.

ZALNA IZJAVA.

Klub občinskih svetovalcev NDSJ v Ljubljanskem občinskem svetu je na javni seji dne 24. januarja 1924 podal povodom Leninove smrti sledečo žalno izjavo:

»Mrtev je Lenin, za Marksom največji duh revolucionarnega socializma. Proletariat je izgubil svojega velikega učitelja in voditelja. Obnemeli vsled težkega udarca slojimo ob njegovem katafaliku.«

Odšel je Vladimir Iljič Uljanov. Njega ni več na barikadi revolucionarne Rusije. Milijonska, povsodi pričujoča revolucionarna armada je izgubila svojega velikega poveljnika in sodruga.

Lenin je mrtev. Slava Leninu! Lenin naj živi!

Občinski klub NDSJ je nato zapustil zbornično dvorano.

VSEM SODRUGOM, ČLANOM IN ZAUPNIKOM NDSJ

V prihodnjem tednu izide v založbi »Glas Svobode«

KNJIGA O LENINU.

ilustrirana in z bogato vsebino.

Stala bo samo 5 Din.

Vsi, ki žele naročiti to dragoceno knjigo, naj javijo fakoj na »Glas Svobode«!

Razprodajalci imajo 20% popusta. Vsak proletarec, vsaka delavska hiša mora imeti to knjigo!

Lastnik in izdajatelj Konzorcij. Odgovorni urednik Anton Sušteršič. Tisk tiskarne »Merkur« v Ljubljani.